

Loopbaanoriëntatie en -begeleiding: Praktijkvoorbeelden binnen het OPeRA- netwerk geanalyseerd

Nicky de Vries & Mariëtte Huizinga

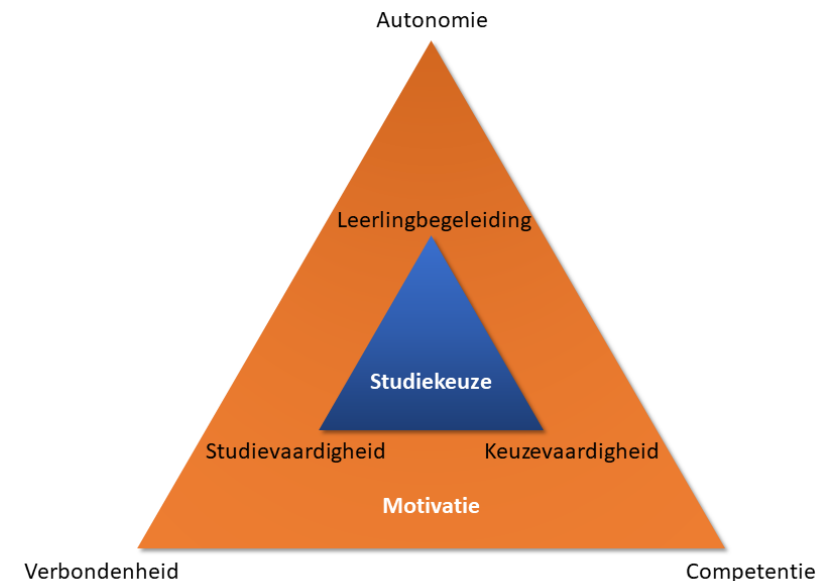
Aanleiding

Ambitie OPeRA-netwerk:

studiesucces van studenten vergroten door leerlingen in het voortgezet onderwijs beter voor te bereiden op, en te begeleiden bij, de overstap naar het hoger onderwijs

Stand van zaken:

- Grote verschillen tussen scholen
- Behoefte aan praktijkvoorbeelden
- Koppeling van LOB-praktijk aan LOB-theorie

Theorie: LOB-competenties

Motievenreflectie

Onderzoeken van de eigen wensen en waarden

Kwaliteitenreflectie

Onderzoeken van de eigen competenties, eigenschappen en vaardigheden

Werkexploratie

Onderzoeken van eisen, waarden en mogelijkheden in werk en leren

Loopbaansturing

Ondernemen van acties om te werken en ontwikkelen op een passende manier

Netwerken

Opbouwen en onderhouden van relaties gericht op loopbaanontwikkeling

Kuijpers, M. (2012). Architectuur van leren voor de loopbaan: richting en ruimte (oratie). Heerlen: Open Universiteit.

Het onderzoek

1. Welke praktijken op het gebied van LOB en studiekeuzebegeleiding worden ingezet binnen het OPeRA-netwerk?
2. Wat zijn de kenmerkende aspecten van LOB en studiekeuzebegeleiding wanneer deze als effectief ervaren worden?

Methode

- Verspreiding van vragenlijsten onder schoolleiders en decanen
- Focusgroepgesprekken met leerlingen, docenten, decanen, schoolleiders en coördinatoren van LOB in het ho:

	Scholen / ho-inst.	Schoolleiders	Decanen	Docenten	Leerlingen	Coördinatoren LOB in ho
Vragenlijst vo	26	7	23			
Focusgroep vo	10	2	8	2*	2	
Focusgroep ho	4					6

Resultaten: Inventarisatie van aanbod op scholen

- Scholen bieden veel verschillende activiteiten aan
- Daarbij zijn met name decanen en mentoren betrokken
 - Mentoren spelen vaak een grotere rol als zij ook nascholing hebben gevolgd
- De helft van de scholen is tevreden met het LOB-aanbod
 - Variatie, goede opbouw, veel actoren betrokken
- Ruimte voor verbetering:
 - Beschikbare tijd, zichtbaarheid in de school, maatwerk, opbouw leerlijn, het betrekken van ouders/ mentoren/ schoolleiding

Resultaten: Effectief aanbod

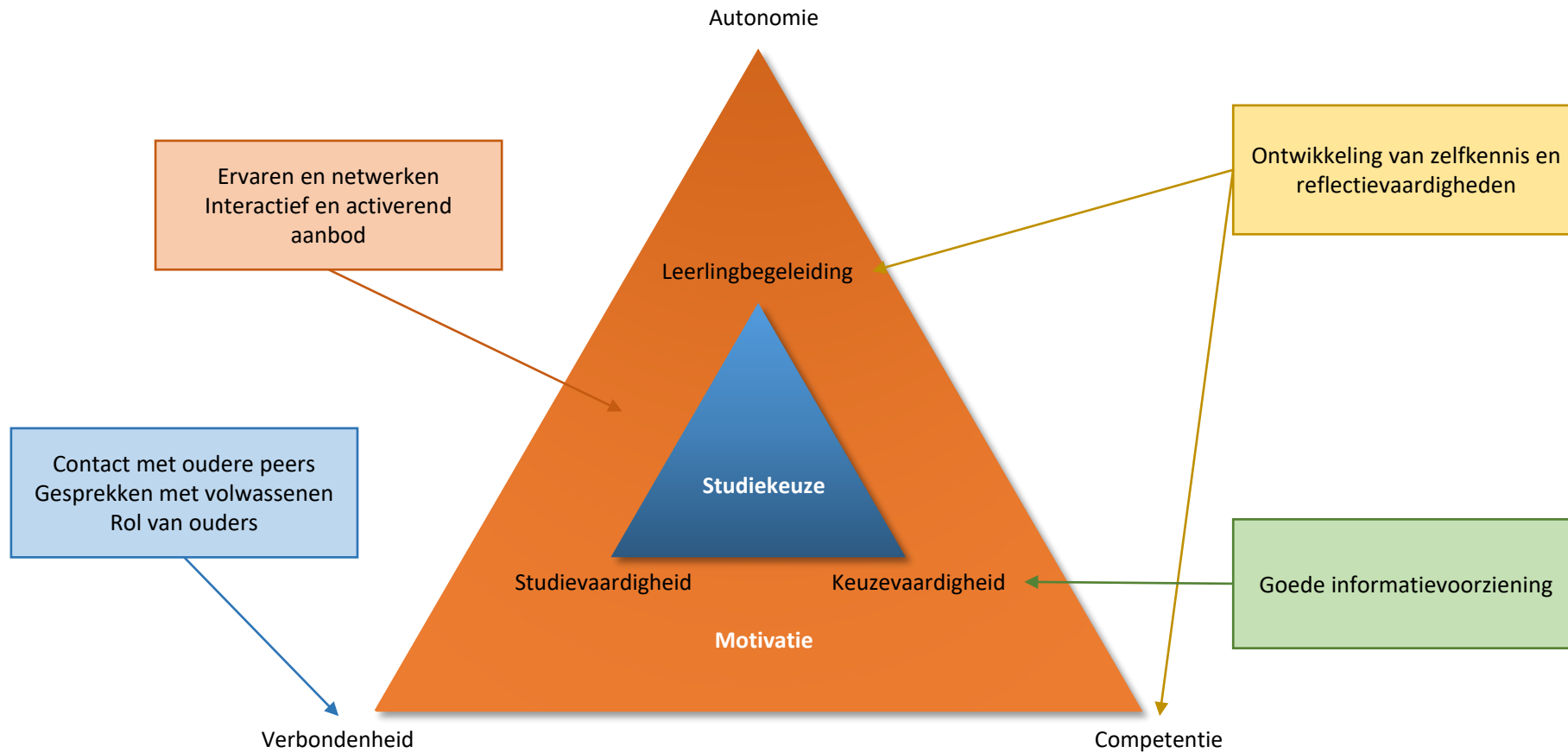
- Ervaren en netwerken
- Ontwikkeling van zelfkennis
- Contact met oudere leerlingen en studenten
- Gesprekken met volwassenen
- Goede informatievoorziening
- Ontwikkeling van reflectievaardigheden
- Interactief en activerend aanbod

- Tekort aan tijd en budget
- Tekort aan draagvlak

- Autonomie
- Rol van ouders
- Doorlopende leerlijn vanaf onderbouw

Resultaten: Koppeling naar theorie

Resultaten: Koppeling naar theorie

Resultaten: Praktijkvoorbeelden

In het rapport vind je kort beschreven voorbeelden ↓ en praktijkportretten →

Voorbeelden van *Ontwikkeling van reflectievaardigheden*

- 1) Leerlingen geven na afloop van een ervaringsactiviteit een pitch tijdens de mentorles: Wat heb ik gedaan? Hoe vond ik het? En wat heb ik ervan geleerd?
- 2) Leerlingen schrijven aan het einde van het jaar een brief aan hun mentor in het volgende schooljaar. Hierin stellen ze zichzelf voor en vertellen zij waar zij staan in hun leerproces en hun keuzeproces.

LOB-week

School: Bonhoeffercollege Castricum (mavo, havo, vwo)
Contactpersoon: Barbara Rooimans, b.rooimans@bonhoeffer.nl

Labels: Doorlopende leerlijn

Doelgroep: alle leerjaren
Frequentie: jaarlijks
Georganiseerd door: Decaan
Doel: Leerlingen voorzien van relevante informatie over LOB en studiekeuzebegeleiding op een laagdrempelige manier en aansluitend bij de belevingswereld

Op het Bonhoeffercollege vindt in januari een LOB-week plaats voor alle klassen. In deze week staat LOB centraal. Zo vindt er een oud-leerlingenmiddag plaats in deze week, de vakkenvoorlichting voor de derde klas en lopen leerlingen één of enkele dagen stage. Ook docenten besteedden in hun lessen aandacht aan LOB door bijvoorbeeld te vertellen wat zij zelf gestudeerd hebben.

Dit zorgt ervoor dat leerlingen bewust zijn van wat er allemaal bij LOB hoort. Daarnaast maakt het ook docenten bewust van LOB. Bij ieder vak staat in de eindtermen dat oriëntatie op studie en beroep onderdeel van het vak moet zijn, maar niet iedere docent is zich hiervan bewust. Op deze manier gaat LOB in de hele school leven.

De LOB-week is onderdeel van de lopende leerlijn. Aan het begin van het jaar denken leerlingen na over waar ze aan het einde van het jaar willen zijn. Na de LOB-week reflecteren leerlingen op hun proces tot dan toe.

Aanbevelingen om LOB binnen OPeRA verder te verduurzamen

1. Efficiënt omgaan met resources, zoals tijd, budget en formatieplekken

- Zet op meerdere plekken op school in op LOB en studiekeuzebegeleiding;
- Denk hierbij aan het inzetten van geschoolde mentoren voor LOB (evt. te splitsen van andere mentortaken), naast de decanen;
- Zet in op frequente nascholing of advies (evt. in samenwerking met andere scholen).

Aanbevelingen om LOB binnen OPeRA verder te verduurzamen

2. Versterk de samenwerking tussen voortgezet en hoger onderwijs
 - Koppel naar elkaar terug over geslaagde en minder geslaagde studiekeuze;
 - Leer met elkaar van de processen op weg naar studiekeuze.

Aanbevelingen om LOB binnen OPeRA verder te verduurzamen

3. Zet in op actieve betrokkenheid van ouders

- Organiseer een informatieavond die gericht is op de ouders als studiekeuzecoach;
- Organiseer een specifieke activiteit om zicht te krijgen op de rol van de ouders, bijvoorbeeld een gesprek waarin leerling, mentor en ouders gezamenlijk reflecteren op het studiekeuzeprocess;
- Maak gebruik van het potentieel dat de betrokkenheid van ouders kan bieden.

Aanbevelingen om LOB binnen OPeRA verder te verduurzamen

4. Zet in op de kracht van samenwerking binnen OPeRA

- Organiseer gezamenlijke activiteiten, zoals een beroepenmarkt;
- Ontwikkel een quick scan op basis van de kenmerkende aspecten en randvoorwaarden om prioriteiten voor ontwikkeling te achterhalen en allianties tussen scholen te vormen.

Aanbevelingen om LOB binnen OPeRA verder te verduurzamen

5. Zet in op de ontwikkeling van een doorlopende leerlijn LOB, vanaf onderbouw, zodat LOB en studiekeuzebegeleiding een meer integrale plek in de school krijgt
- Bekijk de voorbeelden en praktijkportretten voor inspiratie. Een doorlopende leerlijn kan op diverse manieren worden opgezet, zowel groot als klein.

Breakout

- Op welke vlakken kun je de samenwerking met andere scholen of instellingen zoeken en hoe kun je dit concreet maken?